

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

SKApoolne tugi lastekaitsejuhtumites

Maarja Kähr

Teenuseomanik, laste heaolu osakond

Tallinnas, 04.02.2025

Laste heaolu osakond

Varajase märkamise ja ennetustalitus

Lastekaitsetöö toetamise talitus

Asendushoolduse talitus

Vanemluse toetamise talitus

Traumeeritud laste toetamise talitus

Mitmekülgse abivajadusega laste toetamise talitus

Lastekaitsetöö toetamise talitus

Nõustamisteenused

- siseriiklikud juhtumid
- rahvusvahelised juhtumid
- arvamus lapse vabadust piirava meetme sobivuse kohta

Lastekaitsevaldkonna arendus

- lastekaitsevaldkonna arendus (sh ESF rahastatavad tegevused)
- lastekaitsevaldkonna pädevused (sh täienduskoolitused)

Ringist välja

- võrgustikutööl põhinev mudel noore toetamiseks - ESF Turvalisuse arenguprogramm KOV-idele

STAR arendused

- STAR lastekaitse arendused (abivajaduse hindamine)

Siseriiklik nõustamisteenus

Siseriikliku nõustamisteenuse peamised tööloigud:

- Kohaliku omavalitsuse nõustamine ja abistamine lastekaitsejuhtumite lahendamisel;
- Abistamine sobivate abimeetmete valikul olemasolevate riiklike abimeetmete hulgast;
- Arvamuse koostamine lapse vabadust piirava meetme sobivuse osas;
- Pöördumiste menetlemine, kus on vajadus selgitada KOV lastekaitsetööd ja selle tööprotsesse.

Koostöösuhe kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötajaga:

- Igal kohalikul omavalitsusel on oma piirkonna peaspetsialist, kes teda nõustab;
- Luuakse partnerlusel põhinev koostöösuhe omavalitsustega;
- KOV lastekaitsetöötajate (sh juhtide) lastekaitsealastele üksikküsimustele vastamine.

Nõustamisteenuse osutamine

Peaspetsialisti tegevused juhtuminõustamisel:

- lastekaitsetöötajaga juhtumi arutelu läbiviimine ning analüüsimine;
- suunamine ja juhendamine lapse abivajaduse hindamisel ja tegevuskava koostamisel;
- juhendamine edasiste toimingute planeerimisel;
- juhendamine taotluste, arvamuste ja päringute koostamisel;
- nõustamine lapse perest eraldamise protsessis;
- juhendamine sobivate meetmete valikul ning tulemuslikkuse hindamisel;
- vajadusel võrgustikukohtumistel osalemine;
- KOVi toetamine lapse huvide keskmes hoidmisel;
- juhendamine STARi täitmisel;
- tähelepanekute tegemine ja suunamine lastekaitsetöötaja rolli täitmisel.

Siseriiklikud juhtumid

Arvamuse andmine lapse vabadust piirava meetme sobivuse kohta

- Lapse kinnisesse lasteasutusse paigutamise, samuti seal viibimise pikendamise ja lõpetamise otsustab kohus lapse elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksuse avalduse alusel.
- Kohtule esitatav avaldus peab sisaldama Sotsiaalkindlustusameti arvamust lapse vabadust piirava meetme sobivuse kohta.
- Arvamuse saamiseks esitab omavalitsus Sotsiaalkindlustusametile taotluse koos vajalike lisadega.
- Taotlus sisaldab arvamuse andmist ning siseriiklikku nõustamisteenust.

KLAT protsess

Taotlus

- KOV menetluse läbitöötamine STARis
- KLAT taotluse läbitöötamine
- Ohtlikkuse hindamine

Arvamuse koostamine

- Vajadusel juhtumiarutelu KOV lastekaitsetöötajaga
- Võrgustikukohtumine
- Infovahetus (e-kiri, telefonivestlus vms)

Koostatud arvamus

- Toetav või mitte toetav arvamus
- Soovitused lapse ja pere toetamiseks KLATis viibimisel ja viibimisjärgselt
- Mitte toetavas arvamuses tuuakse välja muud last toetavad abimeetmed, mis on sobivad lapse käitumisest tuleneva ohu ärahoidmiseks lapse vabadust piiramata.

Rahvusvahelised juhtumid

Rahvusvahelise juhtumi puhul on tegemist olukorraga, kus abivajav laps või üks lapsevanem on pärit, resideeris või elab endiselt välismaal.

Sotsiaalkindlustusamet vahendab rahvusvahelisi lastekaitse üksikjuhtumeid omavalitsusele ja nõustab rahvusvahelistes üksikjuhtumites omavalitsust taotluse alusel.

- hooldusõigus vaidlused;
- lapse heaolu kontrolli taotlused välisriiki ja välisriigist;
- välisriigist eraldatakse Eesti kodaniku laps;
- eraisikute pöördumised.

Juhtumikorraldajaks jääb KOV. SKA peaspetsialisti roll on juhtumit/pöördumist vahendada ning KOV-i välisriigi ametkondadega suhtlemisel toetada ning nõustada.

Ringist välja

"Ringist välja" (RV) on intensiivsel võrgustikutööl põhinev koostöömudel, millega toetatakse noort, kellel esineb keskmise või kõrge tasemega riskikäitumist.

- Mudelit rakendatakse noore korduvate õigusrikkumiste ja multiprobleemide korral.
- Oluline on noore valmisolek ja soov osaleda võrgustikutöös.
- Võrgustikku on kaasatud ka noore pere või hooldaja/eestkostja.
- Aktiivne mudeli rakendamise periood minimaalselt 6 kuud ning järelhindamine 6 kuud.
- Sihtgrupp on 12-18 aastased noored, kuid mudelit saab rakendada ka varem ja noore nõusolekul ka peale 18 eluaastat.

Tegevusi viiakse ellu ESFi projekti raames [„Ennetava ja turvalise elukeskkonna arendamine“](#) toetatava alategevusega 2.1. „Spetsialistide koostöömudel keskmise ja kõrge riskikäitumisega noorte toetamiseks“.

Ringist välja protsess

Ettevalmistav faas e. SKA-st rakendustoe taotlemine

- PACT riskihindamise ja rakendustoe taotluse täitmine ning SKAle edastamine (KOV juhtumikorraldaja)
- Vajadusel RV õppepäeva kokkuleppimine SKA RV peaspetsialisti ja võrgustikuga

Aktiivne faas (min. 6 kuud aktiivne võrgustikutöö) – SKA rakendustugi alustavatele võrkudele

- I võrgustikukohtumine spetsialistidega (kaardistamine ja esmaste tegevuste planeerimine)
- Võrgustikukohtumine noore ja perega/eestkostjaga, usaldusisiku valimine (usaldusliku kontakti loomine)
- Jooksvad kohtumised noore ja usaldusisikuga, spetsialistidega ning tegevuste planeerimine, refleksioon, edusammude tähistamine.
- Riskitaseme languse hindamine (min. 6 kuud peale eelmise PACT hindamise läbiviimist)
- Juhtumi lõpetamine, noorega edu tähistamine ja toetavate kokkulepete sõlmimine

Järeelseire faas (6 kuud peale mudeli rakendamise lõppu) – KOV juhtumikorraldaja

- Noore käekäigu jälgimine ja vajadusel noore individuaalne nõustamine
- Vajadusel uue juhtumi ja RV võrgustiku algatamine

Ringist välja tegevused

TAP KOV-idele

2024-2025:

Elva, Kohtla-Järve, Narva, Rapla,
Saarde, Saaremaa, Tallinn, Viljandi

2026-2027: (+8 KOVi)

- Valdkonnaülese koostöö toetamine KOVis
- RV baaskoolitus KOV spetsialistidele
- RV rakendustugi ja kogemusvahetuste korraldus
- Rakendatavuse analüüs ja seire

TAP välistele KOV-idele üle Eesti

- Juhtumipõhised õppepäevad
- RV rakendustugi ja kogemusvahetuste korraldus
- Rakendatavuse analüüs

Lastekaitsevaldkonna arendustegevused

Kompetentsimudelid

- 2024: Töötati välja kohaliku omavalitsuse lastekaitse valdkonnajuhi kompetentsimudel.
- 2025: Töötatakse välja kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötaja, peretöötaja ja SKA siseriikliku nõustamisteenuse peaspetsialisti kompetentsimudelid.

Uuringud ja analüüsid

- **Raskete lastekaitsejuhtumite rollijaotuse analüüs** (valmib 2025. märtsis).
Analüüs loob selguse kohalike omavalitsuste ja SKA rollides, ülesannetes, õigustes, kohustustes ja vastutuses keeruliste juhtumite lahendamisel. Tulemused on olulised sisendid seadusmuudatuse eelnõusse.
- **Kohaliku omavalitsuse võrgustikutöö kaardistus** (valmib 2025. aprillis).
 - Tegemist on LasteKS-i eelnõu ning TAT-i "Uue lastekaitse korraldusmudeli rakendamine" koostamist toetava tegevusega.
 - Kaardistus annab ülevaate lastekaitsevaldkonna (sh juhtumipõhise ja sidusvaldkondade koostöö) peamistest murekohtadest, takistustest ja toimivatest praktikatest.
 - Tehakse ettepanekuid nii õigusloome muudatusteks kui ka praktilise koostöö parandamiseks.
- Lastekaitsevaldkonna juhendite loomine.
- Lapse heaolu hindamise käsiraamatu täiendamine.

Lastekaitsevaldkonna pädevused ja täienduskoolitused

Lastekaitsetöötajate koolitused

- Valmib e-kursus „Lastekaitsetöö põhialused” 2025. aasta märtsis.
- Kovisiooni koolitus, viis koolitusgruppi ja toimuvad erinevates Eesti piirkondades.
- Viis teematöötuba teemadel „Laste ja noorte käitumisprobleemide ennetamine ja sekkumine” või „Lapsega vestlemine” teemal
- Koolitus „Lastekaitsetöö õiguslikud alused”, kolm koolitusgruppi.
- Koolitus „Lapse ja pere abivajaduse hindamine”, viis koolitusgruppi.
- Koolitus „Lastega vestlemine”, kaks koolitusgruppi.
- Koolitus "Lahenduskeskne lähenemine lastekaitsetöös", kaks koolitusgruppi.
- Koolitus "Traumateadlik ja kiindumus põhine lähenemine lastekaitsetöös", kolm koolitusgruppi.
- Koolitus „Keeruliste vestluste läbiviimine lastekaitsetöös”, kolm koolitusgruppi.

Lastekaitse valdkonnajuhtide koolitus

- Valminud on „Laste heaolu valdkonna juhtide arenguprogramm”
 - Keskendub juhtidele, kes tegelevad igapäevaselt inimeste ja teenuste juhtimise, õigusaktide koostamise, kohtutega suhtlemise ning valdkonna arenduste ja koostöö eestvedamisega.

STAR arendus 2025

Eesmärk: viia lastekaitsetöötaja töölaud üle tervikuna STAR2-te:

- STARi luuakse lapse abivajaduse hindamise tööriist
- Kogu juhtumimenetlus ja juhtumiplaan

2024.Aasta numbrates

- Nõustamisteenuse taotlusi 202
- Kokku tegelesime 413 juhtumiga
- Rahvusvahelises nõustamises tegeleti kokku 164 pöördumisega
- KLAT arvamus 71

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Täna kuulamast!

Maarja Kähr

Teenuseomanik/ laste heaolu osakond
maarja.kahr@sotsiaalkindlustusamet.ee

